

Asia: Ehdotuksesta kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin määräaikana

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausunto

1 Johdanto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt Luonnonvarakeskukselta lausuntoa koskien ehdotusta kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin määräaikana myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (184/2020) 8 §:n muuttamisesta. Asetuksen perusteella myönnettävillä palkkioilla on korvattu vuodesta 2020 alkaen niitä kustannuksia, joita kaupallisille kalastajille ja kalankasvattajille aiheutuu vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta. Asetuksen nykyisen voimassaolosaännöksen mukaan se päättyy vuonna 2023. Lausuntoa pyydetään ehdotuksesta, että asetuksen voimassaoloaika pidennettäisiin koko hallituskauden kattavaksi ja vuoden 2027 loppuun. Asetus tulisi voimaan mahdollisimman pian.

2 Lausunto

Kaupalliselle kalastukselle ja kalankasvatukselle vahinkoja aiheuttavien halliurosten poistamisesta aiheutuviin kustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (184/2020) tavoite on ollut turvata yritystoiminnalle kohtuulliset toimintaedellytykset hylkeiden aiheuttamista vahingoista huolimatta. Käsittelypalkkio on yksi osa monipuolisia toimia hyljevahinkojen vähentämiseksi ja korvaamiseksi. Sillä on voitu turvata kalastukselle ja kalankasvatukselle haittaa aiheuttaneiden ja poistettujen halliurosten asianmukainen käsittely. Hyljeongelman lieventäminen on keskeistä varsinkin rannikkokalastuksen jatkuvuuden kannalta. Käsittelypalkkion lisäksi teknisten sovellusten käyttöönotto kuten kalanpyydyksillä toistuvasti vierailevien harmaahylkeiden elävänäpyyntilaite on osoittautunut toimivaksi menetelmäksi halliurosten poistamisessa rysäkalastuksessa.

Luonnonvarakeskus (Luke) pitää asetuksen voimassaoloajan pidentämistä tärkeänä, koska asetuksen pohjalta maksetut avustukset ovat osoittautuneet hyödylliseksi osaksi hyljekonfliktin lievennystoimia. Asetuksen voimassaolon jatkamista koskeva muutosehdotus on perusteltu myös, koska se toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja kotimaisen kalan edistämishallituksen tavoitteita sekä turvaa kalatalouden elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Järjestelmän toimivuuden turvaamiseksi myös jatkossa avustussumman tulee olla riittävä verrattuna poistettujen halliurosten käsittely- ja kuljetuskustannuksiin.

Voimassa olevan asetuksen mukaan avustuksen hakijan on esitettävä muun muassa tieto poistetun hallin sukupuolesta sekä vahvistus siitä, että poistetusta hallista tutkimusnäytteenä otettu alaleuka on lähetetty Luonnonvarakeskukselle. Merihylkeiden kuolinsyiden ja määrien raportoinnille on kansallisten seurantarapeiden (esim. metsästyskiintiön toteuma) lisäksi myös kansainväliset vaateet (esim. Helcom). On hyvä, että asetus koskee edelleen ainoastaan uroshalleja, jotka aiheuttavat eniten vahinkoja kalastukselle. Urosten poistolla on

15.12.2023

myös pienempi merkitys hyljekannan elinvoimaisuudelle kuin naaraiden. Kaikista halleiksi ilmoitetuista leuoista muutama osoittautui norpaksi. Leuoista voi määrittää iän ja tunnistaa lajin, mutta sukupuolta leuoista ei voi määrittää.

Luke esittää, että halliurosten käsittelyn yhteydessä kerättyjen hyljenäytteiden toimittamista kehitetään. Taustatietojen osalta on tärkeää toimittaa myös tieto hylkeen pituudesta. Täsmällisten hyljetietojen kannalta tärkeässä asemassa ovat kalastajien lisäksi henkilöt, jotka todistavat, että kyseinen poistettu halli on käsitelty loppukäsittelyn edellyttämällä tavalla. Luke on valmis laatimaan näille vastuuhenkilöille tietopaketin hyljetiedon keruun yhdenmukaistamiseksi ja tarkentamiseksi (esimerkiksi sukupuolen määrittäminen ja traanin paksuuden mittaaminen).

3 Lausunnon tiivistelmä

Luonnonvarakeskus (Luke) pitää asetuksen voimassaoloajan pidentämistä tärkeänä, koska asetuksen pohjalta maksetut avustukset ovat osoittautuneet hyödylliseksi osaksi hyljekonfliktin lievennystoimia. Asetuksen voimassaolon jatkamista koskeva muutosehdotus on perusteltu myös, koska se toteuttaa hallitusohjelman kirjauksia ja kotimaisen kalan edistämishallituksen tavoitteita sekä turvaa kalatalouden elinkeinojen toimintaedellytyksiä. Järjestelmän toimivuuden turvaamiseksi myös jatkossa avustussumman tulee olla riittävä verrattuna poistettujen halliurosten käsittely- ja kuljetuskustannuksiin.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 15.12.2023 klo 14:12:36.

Lausunnon valmistelija(t):

Pekka Salmi

Esa Lehtonen, Jari Setälä, Kristina Svells, Mervi Kunnasranta, Petri Timonen

Liitteet:

Tiedoksi: